

2012.gada 23.augusts Nr.63

E-IZDEVUMA SATURS

Zina. Viedoklis

Eiropas valstu pieredze profesionālās izglītības modularizācijā
Darba aizsardzības apmācību moduļu (mācību programmu) izstrāde
Domā zaļi!: „zaļās prasmes” profesionālajā izglītībā
Profesionālās kvalifikācijas eksāmenu rezultāti
Profesionālās kvalifikācijas eksāmenu organizācija un norise
Centralizētie eksāmeni par vispārējo vidējo izglītību profesionālo izglītības iestādēs
Noskaidrotas izglītības vajadzības 14 tautsaimniecības nozarēs
Profesionālās izglītības iestāžu audzēkņu pašpārvaldes
Pilnvērtīga dalība projekta aktivitātēs – nozīmīgs ieguldījums nākotnē

Pasākums

Seminārs profesionālās izglītības vēstures skolotājiem "Mācību priekšmets „Latvijas un pasaules vēsture” profesionālās izglītības iestādēs: problēmas, ieteikumi"
Profesionālās izglītības iestāžu pedagogu profesionālās pilnveides pasākumi
2012./2013.m.g. 1.semestrī
Pasākums profesionālās izglītības iestāžu audzēkņiem un pedagogiem "Es Tavu vārdu piesaucu, Latvija!"
Konkursu pasākums „Jaunais profesionālis 2012” – profesionālās izglītības pedagogu un prakses vadītāju profesionālās pilnveides avots

Darbam noderīgi. Pieredze

Jauniešu nodarbinātības problēma un risinājumi
Profesionālās kvalifikācijas eksāmeni speciālajās izglītības iestādēs
Kvalifikācijas eksāmenu teorētiskās daļas norise elektroniskā veidā Priekuļu un Jāņmuižas
Valsts tehnikumā
Sadarbība ar mērķi uzlabot eksāmenu kvalitāti

VISC aktualitātes

VISC pasākumi, sagatavotie materiāli, projektu darba aktualitātes un citi jaunumi

Sadarbības partneru aktualitātes

VISC sadarbības partneru pasākumi, sagatavotie materiāli un citi jaunumi

IEVĒRO!

Šis e-izdevuma numurs ir veltīts profesionālās izglītības aktualitātēm!
Nākamie e-izdevuma numuri atkal informēs jūs par dažādām aktivitātēm vispārējā, speciālajā un interešu izglītībā, valsts pārbaudes darbiem, audzināšanas darbu, projektiem un darbu ar talantīgiem skolēniem.

Valsts izglītības saturs centrs novēl visiem veiksmīgu jauno mācību gadu!

Informācija par aktualitātēm
2012./2013.mācību gadā lasāma
www.visc.gov.lv.

Eiropas valstu pieredze profesionālās izglītības modularizācijā

ESF projekta „Nozaru kvalifikācijas sistēmas izveide un profesionālās izglītības efektivitātes un kvalitātes paaugstināšana” (vienošanās Nr. 2010/0274/1DP/1.2.1.1.1/10/IPIA/VIAA/001) ietvaros paredzēts izstrādāt profesionālās izglītības programmas ar modulāro/moduļu pieeju (turpmāk – projekts). Lai nodrošinātu šo aktivitāti un izstrādātu modulārās profesionālās izglītības programmas, VISC Profesionālās izglītības satura nodrošinājuma nodaļa ir apkopojusi Eiropas valstu pieredzi.

Trīs valstīs – Vācijā, Austrijā un Šveicē –, profesionālās izglītības modularizācija tiek veikta sākotnējā, nevis tālākizglītībā. Visās trīs valstīs ir atšķirīgas profesionālās izglītības sistēmas, ir arī daudz kas kopīgs. Attīstoties darba tirgum, pieaug nepieciešamība veikt izmaiņas profesionālajā izglītībā, padarot to elastīgāku un mainīgā darba tirgus prasībām atbilstošu.

Plašāk par profesionālās izglītības modularizāciju var lasīt šeit:

http://www.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/20120822_esf_profizgl_modularizacija.pdf

Darba aizsardzības apmācību moduļu (mācību programmu) izstrāde

VISC atbilstoši ESF projekta "Darba attiecību un darba drošības normatīvo aktu praktiskā piemērošana nozarēs un uzņēmumos" (Nr. 1DP/1.3.1.3.2./08/IPIA/NVA/001) 1.3.aktivitātei "20 darba aizsardzības apmācību moduļu (mācību programmu) profesionālajās izglītības iestādēs izstrādāšana" jau trešo gadu izstrādā metodiskos materiālus profesionālo izglītības iestāžu pedagogiem. Metodisko materiālu mērķis ir nodrošināt vienotu pieeju izglītošanā darba aizsardzības jautājumos. Iepriekšējos trīs darba gados tika izstrādāti apmācību moduļi (mācību programmas) desmit nozarēm, tie ir pieejami www.visc.gov.lv.

Šobrīd norit darbs pie nākamo piecu moduļu izstrādes, tie būs pieejami VISC mājas lapā www.visc.gov.lv jau šā gada oktobrī:

1. „Darba aizsardzība Jūrniecībā”;
2. „Darba aizsardzība mehānikā un metālapstrādē”;
3. „Darba aizsardzība materiālu dizainu tehnoloģijas procesos”;
4. „Darba aizsardzība elektronikas un informācijas un komunikācijas tehnoloģijās”;
5. „Darba aizsardzība komerczinībās, vairumtirdzniecībā, mazumtirdzniecībā”.

Izstrādājot metodiskos materiālus, nozaru ekspertu mērķis ir sniegt izglītojamajiem izpratni un prasmes par drošas un darba veikšanai piemērotas darba vides veidošanu, savā profesijā, kā arī pamatzināšanas darba devēja un nodarbināto lomu veselības un kvalitatīvas darba vides jautājumos. Metodiskā materiāla pirmās piecas sadaļas ir veidotas tā, lai izglītojamais izprot savas tiesības un pienākumus darba vidē, atbildīgi rīkojoties sadzīves un ekstremālās situācijās, veido izpratni un prasmes par drošas un darba veikšanai piemērotas darba vides veidošanu. Moduļu sestajā sadaļā ir apskatīti darba aizsardzības pamatjautājumi par darba vides riska faktoriem un to iespējamo kaitējumu profesijā. Šajā sadaļā ir ietverta informācija par aprīkojuma lietošanu, skaidrots, kā jauniešiem savas kompetences robežās novērtēt aprīkojuma drošumu, atbilstoši rīkoties aprīkojuma bojājumu gadījumos un ārkārtas situācijās.

Metodiskajā materiālā izmantotas izstrādes brīdī spēkā esošās tiesību normas. Lietojot metodisko materiālu, jāņem vērā normatīvo aktu aktuālā redakcija.

Domā zaļi!: „zaļās prasmes” profesionālajā izglītībā

Eiropas Savienības Mūžizglītības programmas Leonardo da Vinci projekta „GECO – Green Economy and Competences of Organizations” ietvaros Valsts izglītības satura centrs ir izstrādājis mācību materiālu profesionālās izglītības iestādēm „Zaļās prasmes”. Mācību materiāla „Zaļās prasmes” mērķis ir sekmēt un īstenot izglītojamo gatavību profesionāli rīkoties atbilstoši videi draudzīgai, ilgtspējīgai attīstībai, resursus taupošai un energoefektīvai darbībai, kā arī ikdienā pieņemt videi labvēlīgus un „zaļajai domāšanai” atbilstošus lēmumus. Tā mērķauditorija ir profesionālās izglītības pedagogi, kuri mācību procesā, tajā skaitā tālākizglītībā, šo materiālu varēs izmantot kā mācību priekšmetu vai integrēt atsevišķus tematus atbilstošos mācību priekšmetos.

Mācību materiāls „Zaļās prasmes” ir izstrādāts, balstoties uz Latvijas Republikas un Eiropas Savienības normatīvo dokumentu, tai skaitā Nacionālā attīstības plāna 2014-2020 prioritātēm un rīcības virzieniem, kas ietver „zaļās domāšanas” principus, analīzi, pēc kuras noteikti sasniedzamie rezultāti. Ņemot vērā noteiktos sasniedzamos rezultātus, darba grupa izstrādāja mācību materiāla ieteicamo saturu. Ieteicamais saturs apjoms ir strukturēts tematos procentuāli, nepiesaistot to noteiktam mācību stundu skaitam, tā atvieglojot pedagogam temata integrēšanu atbilstošā mācību priekšmetā. Materiāls sniedz dažādu mācību metožu piemērus noteiktā temata īstenošanai, kas veicinās pedagoga radošumu mācību procesā. Katram no tematiem ir noteikti mācību sasniegumu apguves līmeņu indikatori, kas izteikti vidējā (pietiekamā) apguves līmenī un augstā apguves līmenī. Mācību materiāla temati ir izvērtēti plašā saturiskā izklāstā.

„Zaļās prasmes” ietver sešus uz visām nozarēm kopīgi attiecināmus tematus: „zaļā” jeb ilgtspējīgā domāšana, dabas un cilvēka saimniekošanas mijiedarbība, videi draudzīga enerģija, ūdens resursu ilgtspējīga izmantošana, ilgtspējīga atkritumu apsaimniekošana, cilvēka un vides mijiedarbība. Divi materiālā ietvertie temati ir attiecināmi uz konkrētām nozarēm: ilgtspējīga lauksaimniecība un ilgtspējīga būvniecība.

Mācību materiālu izstrādāja VISC izveidotā darba grupa sadarbībā ar AS „Latvenergo” Energoefektivitātes centra, Dabas aizsardzības pārvaldes, biedrības „Latvijas Ilgtspējīgas būvniecības padome” vadošajiem nozares speciālistiem un uzaicinātajiem ekspertiem, kā arī izglītotājiem no Priekuļu un Jāņmuižas Valsts tehnikuma un Olaines Mehānikas un tehnoloģijas koledžas. Darba grupā strādāja Inta Soma, Biruta Čīne, Ieva Barvidaite, Zane Sauka, Inese Olte, Pēteris Rengelis un Ēriks Leitis. Darba grupas vadītāja bija Gunta Beperščaite.

Šā gada 2.jūlijā VISC rīkoja projekta rezultātu izplatīšanas semināru, kura laikā semināra dalībnieki tika iepazīstināti ar mācību materiālu "Zaļās prasmes". Plašāk par semināru lasīt šeit: <http://visc.gov.lv/visc/projekti/geco.shtml>.

Darba grupa 4.jūlijā tikās ar projekta sadarbības partneriem no Itālijas un Grieķijas kopējā darba seminārā. Materiāla „Zaļās prasmes” izstrādātājiem bija iespēja arī tikties ar Francijas profesoru Gaju Le Boterfu (Guy Le Boterf), lai kopīgā diskusijā pārrunātu jautājumus: „Kas ir kompetence?” un „Kas ir kompetents profesionālis?”. Gan Latvijas pārstāvji, gan Francijas profesors bija gandarīti par profesionālo diskusiju un domu apmaiņu, kuras rezultāts tika atspoguļots projekta partneriem semināra darba dienas noslēgumā.

Eiropas Savienības Mūžizglītības programmas Leonardo da Vinci projekts „GECO – Green Economy and Competences of Organizations” noslēgsies šā gada rudenī. Pēc projekta noslēguma ikviens pedagogs ir aicināts iepazīties ar mācību materiālu „Zaļās prasmes” VISC mājas lapā un to izmantot savā mācību procesā.

Profesionālās kvalifikācijas eksāmenu rezultāti

2011./2012.mācību gadā profesionālās kvalifikācijas eksāmenus kārtoja 10500 eksaminējamie no 92 profesionālās izglītības iestādēm. No tiem 13 kvalifikācijās eksāmena teorētiskās daļas kārtošana tika organizēta tiešsaistē, izmantojot zināšanu un prasmju testēšanas informācijas sistēmu; šādi uz eksāmena teorētiskās daļas jautājumiem atbildēja 3132 audzēkņi. Arī šo eksāmenu organizācija un norise bija sekmīga, izņemot dažas izglītības iestādes, kurās eksāmena kārtošana elektroniski apgrūtināja objektīvs faktors - nepietiekošs interneta pieslēguma ātrums.

Plašāk par eksāmenu rezultātiem var lasīt šeit: <http://visc.gov.lv/profizglitiba/eksameni/info.shtml>

Profesionālās kvalifikācijas eksāmenu organizācija un norise

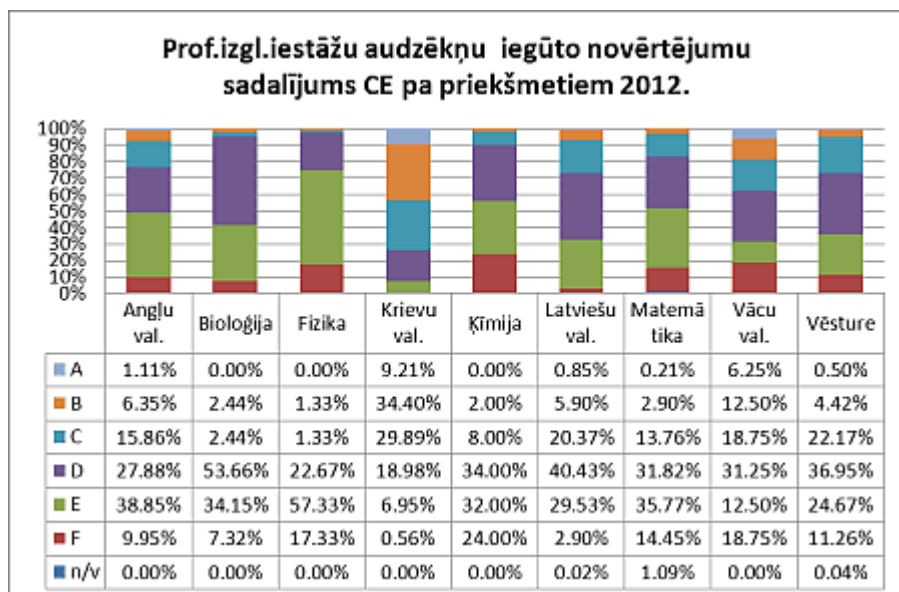
Aizvadītajā mācību gadā profesionālās kvalifikācijas eksāmenu sagatavošana un organizācija noritēja atbilstoši diviem jauniem Ministru kabineta noteikumiem: Ministru kabineta 2011.gada 30.augusta noteikumi Nr.662 "Profesionālās kvalifikācijas eksāmenu norises kārtība akreditētās profesionālās izglītības programmās" (MK noteikumi Nr.662) un Ministru kabineta 2011.gada 30.augusta noteikumi Nr.664 "Profesionālo kvalifikāciju saraksts, kuras iegūstot kārtojami centralizētie profesionālās kvalifikācijas eksāmeni" (MK noteikumi Nr.664). Noteikumi ieviesa izmaiņas eksāmena dokumentācijā, skaidri noteica, kuri eksāmeni ir centralizēti un kas tos sagatavo, kā arī precizēja profesionālās kvalifikācijas eksāmenu norisi. Lai sekmētu savlaicīgu un kvalitatīvu sagatavošanos profesionālās kvalifikācijas eksāmeniem atbilstoši jaunajiem normatīvajiem dokumentiem, Valsts pārbaudījumu sagatavošanas nodaļā regulāri tika izstrādāti un ievietoti elektroniskajā saziņas vidē Reģistrētiem lietotājiem (e-vidē) atgādinājumi, paskaidrojumi un citi atbalsta materiāli.

Plašāk par eksāmenu organizāciju un norisi var lasīt šeit:

http://www.visc.gov.lv/profizglitiba/eksameni/dokumenti/20120823_prof_kval_eks.pdf

Centralizētie eksāmeni par vispārējo vidējo izglītību profesionālo izglītības iestādēs

2011./2012.mācību gadā valsts centralizētos eksāmenos par vispārējo vidējo izglītību kārtoja vairāk nekā 31 tūkstotis vispārīzglītojošo un profesionālo izglītības iestāžu audzēkņu. Profesionālo izglītības iestāžu audzēkņu īpatsvars kārtotāju vidū bija 37%.

Izvērstāka statistika par eksāmenu rezultātiem tiks publicēta VISC mājas lapā 2012.gada septembrī.

2011./2012. mācību gadā netika veiktas būtiskas izmaiņas pieteikšanās norisē valsts pārbaudījumiem, kas veicināja pieteikšanās procesa uzlabošanu. VPIS sistēmas lietošanas sezonālais raksturs gan rada problēmu - lietotāji aizmirst savas paroles un lietotāja vārdu, lai piekļūtu VPIS sistēmai.

Pieteikšanās laikā tika novērots, ka izglītības iestāžu lietotāji bieži jauc VIIS (visa informācija par izglītības iestādēm un izglītojamajiem) un VPIS (pieteikumi valsts pārbaudījumiem). VPIS 1.kārta nenodrošina informācijas apmaiņu starp abām sistēmām, tāpēc mainot informāciju vienā datubāzē (vārda/uzvārda maiņa, skolas maiņa), šī informācija automātiski nemainās arī otrā datubāzē. Šīs problēmas atrisinās VPIS 2.kārta, kurā plānota informācijas apmaiņa starp VIIS un VPIS.

Lai arī pieteikšanās procedūra nav mainījies, ne visas mācību iestādes bija izveidojušas pieteikumus līdz normatīvajos aktos noteiktajam termiņam - 1.februārim. Termiņu neievērošana apgrūtina valsts pārbaudījumu materiālu ražošanas procesu.

Profesionālās izglītības iestāžu apvienošanas rezultātā ir izveidojusies situācija, kad skola atrodas vienā novadā, bet struktūrvienības citu novadu teritorijās. Vēlos aicināt uz sapratni un produktīvu sadarbību starp novadiem, lai nodrošinātu valsts pārbaudījumu sekmīgu norisi, nodrošinot nepieciešamo novērotāju un vērtētāju skaitu.

Aicinu arī skolu pārstāvjus un novadu izglītības speciālistus pārliecināties, ka ir veiktas izmaiņas iestāžu pieteikumos VPIS sistēmā, atbilstoši saskaņotajiem valodu mutvārdu pārbaudījumu norises datumiem.

Noslēgumam tuvojas VPIS 2.kārtas izstrāde, kuras mērķis ir uzlabot pieteikšanās procesu pārbaudījumiem un pārbaudījumu rezultātu apstrādi. Par izmaiņām, kas notiks lietotāju darbā, izglītības iestādes tiks savlaicīgi informētas.

Noskaidrotas izglītības vajadzības 14 tautsaimniecības nozarēs

Virkni pasākumu, lai tuvinātu izglītojamajus un darba devējus profesionālajā izglītībā, paredz projekts „Nozaru kvalifikācijas sistēmas izveide un profesionālās izglītības efektivitātes un kvalitātes paaugstināšana”.

Projekta uzdevumi, piemēram, nozaru kvalifikācijas sistēmas izveide, nozares pamatprofesiju standartu izstrāde un pilnveide un profesionālās kvalifikācijas pamatprasību izstrāde sadarbībā ar nozaru profesionālajām organizācijām, moduļu pieejas ieviešana profesionālās izglītības programmu izstrādē – tiek balstīti uz nozares izpētes rezultātiem, minētie rezultāti ir publicēti VIAA mājas lapā (www.viaa.gov.lv). Pieejamas arī LDDK nozaru konsultantu sagatavotās faktu lapas (www.lddk.lv).

Plašāk var lasīt šeit: http://www.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/20120822_esf_profizgl_vajadzibas.pdf

Profesionālās izglītības iestāžu audzēkņu pašpārvaldes

Lai aktualizētu skolēnu/ audzēkņu pašpārvalžu darbības nozīmi pilsoniskajā līdzdalībā un sekmētu jauniešu sabiedrisko aktivitāti demokrātisko procesu pilnveidei izglītības iestādēs, 2011./2012.mācību gadā Valsts izglītības satura centrs, pateicoties novadu/pilsētu izglītības speciālistu, dažādu institūciju un iestāžu atbalstam, sāka īstenot reģionālo pieredzes apmaiņas pasākumu ciklu.

Pašpārvalžu darbības pilnveidei pasākuma cikla ietvaros izvirzīti šādi uzdevumi: veicināt Latvijas skolēnu līderu darbības aktivizēšanu, motivējot sadarbībai ar citu izglītības iestāžu, novadu/pilsētu jauniešiem; popularizēt skolēnu pašpārvalžu darbības labāko pieredzi; apzināt problemātiskos aspektus un risināmos jautājumus skolēnu pašpārvalžu darba pilnveidei; noteikt turpmākos darbības virzienus skolēnu pašpārvalžu darba attīstībā un sadarbībā.

Reģionālie skolēnu pašpārvalžu pieredzes apmaiņas pasākumi 2011./2012.mācību gadā notika vēsturiskajos novados – Vidzemē, Kurzemē un Rīgas pilsētā. Katram no tiem bija izvēlēta atšķirīga darba forma, lai iegūtu iespējami plašāku pieredzes spektru un atspoguļotu reģionam raksturīgākās iezīmes un problemātiku. Pasākumos tika aicināti piedalīties izglītības iestāžu skolēnu/audzēkņu pašpārvalžu pārstāvji un viņu pedagogi – skolēnu/audzēkņu pašpārvalžu konsultanti. Zemgales un Latgales reģionālie pasākumi plānoti 2012./2013.mācību gadā.

Reģionālo skolēnu pašpārvalžu pieredzes apmaiņas pasākumu cikla ietvaros 2012.gada 18.-19.oktobrī Ogres Valsts tehnikumā plānots Profesionālās izglītības iestāžu audzēkņu pašpārvalžu salidojums. Sīkāka informācija par salidojumu septembrī tiks ievietota mājas lapas www.visc.gov.lv sadaļā Audzināšana – Skolēnu pašpārvalde.

Aicinām ikvienas izglītības iestādes administrāciju atbalstīt audzēkņu pašpārvalžu darbību, palielinot audzēkņu līdzdalības lomu dažādu lēmumu pieņemšanā, kā arī sekmēt audzēkņu pašpārvalžu līderu un audzēkņu pašpārvalžu konsultantu izglītošanu motivētai un atbildīgai audzēkņu pašpārvalžu darbības nodrošināšanai. Uz tikšanos jaunās skolēnu/ audzēkņu pašpārvalžu aktivitātēs!

Pilnvērtīga dalība projekta aktivitātēs – nozīmīgs ieguldījums nākotnē

Lai ikviens Latvijas profesionālās izglītības iestādes pedagogs un prakses vadītājs būtu konkurētspējīgs un atbilstoši novērtējams profesionālās izglītības pedagogu motivācijas, atalgojuma un profesionālās kvalitātes sistēmā, šobrīd ir dota vienreizēja iespēja bez personīgā līdzfinansējuma pilnveidot savas teorētiskās zināšanas un praktiskās kompetences Latvijā un citās Eiropas Savienības dalībvalstīs un iegūt sertifikātus par Valsts izglītības satura centra īstenotā Eiropas Sociālā fonda projektā „Profesionālo mācību priekšmetu pedagogu un prakses vadītāju teorētisko zināšanu un praktisko kompetenču paaugstināšana” iegūto profesionālo pilnveidi, kurus varēs iekļaut dokumentu klāstā, lai iegūtu 3.,4.vai 5. kvalitātes pakāpi.

Plašāk par projekta aktivitātēm: http://visc.gov.lv/profizglitiba/pedprofpilnveide/dokumenti/esf_20120822_daliba_projekta.pdf

Pasākums

Seminārs profesionālās izglītības vēstures skolotājiem "Mācību priekšmets „Latvijas un pasaules vēsture” profesionālās izglītības iestādēs: problēmas, ieteikumi"

Lai palīdzētu profesionālās izglītības vēstures skolotājiem veiksmīgāk plānot savu darbu, sagatavot skolēnus valsts pārbaudes darbiem, VISC piedāvā metodisku atbalstu, organizējot profesionālās izglītības iestādēs strādājošajiem Latvijas un pasaules vēstures skolotājiem semināru 2012. gada 25.septembrī plkst. 11:00 Latvijas Nacionālajā vēstures muzejā, Rīgā, Pils laukumā 3. Semināra mērķauditorija ir skolotāji, kuri Latvijas profesionālās izglītības iestādēs realizē vidējās izglītības mācību priekšmeta „Latvijas un pasaules vēstures” standarta prasības mazāk kā 210 mācību stundās.

Plašāka informācija par semināru, kā arī iespēja pieteikties semināram: <http://visc.gov.lv/profizglitiba/info.shtml>

Profesionālās izglītības iestāžu pedagogu profesionālās pilnveides pasākumi 2012./2013.m.g. 1.semestrī

2012./2013.mācību gadā tiek plānoti daudzveidīgi profesionālās pilnveides pasākumi profesionālās izglītības iestāžu pedagogiem. Notiks dažādi semināri un kursi.

Plašāk par semināriem un kursiem var lasīt šeit: <http://visc.gov.lv/profizglitiba/pedprofpilnveide/info.shtml>

Pasākums profesionālās izglītības iestāžu audzēkņiem un pedagogiem "Es Tavu vārdu piesaucu, Latvija!"

Pasākuma mērķis ir iesaistīt profesionālās izglītības jauniešus nacionālās identitātes un valstiskās apziņas stiprināšanā, tautas tradīciju un kultūras vērtību saglabāšanā un attīstībā, kā arī popularizēt profesionālās izglītības sistēmu un interešu izglītības lomu Latvijā un Eiropā. Plānots, ka pasākums notiks divās kārtās: pirmā kārtā profesionālajās izglītības iestādēs un vēsturiskajos novados un otrā kārtā-kulminācija un noslēgums Balvu novada pašvaldībā, ar kuru jau ir sākusies sadarbība pasākuma īstenošanai. Profesionālās izglītības iestādes ir laipni aicinātas piedalīties arī citos skolēnu pilsoniskās un patriotisma audzināšanas pasākumos ciklā "Mana Latvija", kurus īsteno Valsts izglītības satura centrs, piemēram, mūzikas, dejas, teātra, vizuālās un vizuāli plastiskās mākslas, vides un tehniskās jaunrades konkursos; pētīt savas ģimenes un dzimtas likteņgaitas, savas skolas un novada/pilsētas vēsturi, ievērojamu cilvēku dzīvesstāstus.

Plašāk par pasākumu var lasīt šeit: <http://visc.gov.lv/audzinasana/info.shtml>

Konkursa pasākums „Jaunais profesionālis 2012” – profesionālās izglītības pedagogu un prakses vadītāju profesionālās pilnveides avots

Šogad izstādes „Skola 2012” ietvaros jau ceturto reizi notika Latvijas profesionālās izglītības iestāžu izglītojamo profesionālās meistarības konkursu pasākums „Jaunais profesionālis 2012”. Konkursa pasākumu „Jaunais profesionālis 2012” organizēja Izglītības un zinātnes ministrijas Valsts izglītības satura centrs (VISC) sadarbībā ar Eiropas Sociālā fondu projektu „Profesionālo mācību priekšmetu pedagogu un prakses vadītāju teorētisko zināšanu un praktisko kompetenču paaugstināšana” (vienošanās Nr. 2010/0043/1DP/1.2.1.1.2/09/IPIA/VIAA/001).

Plašāk par konkursu var lasīt šeit: http://visc.gov.lv/profizglitiba/pedprofpilnveide/dokumenti/esf_20120822_konkurss_jaunprof.pdf

Darbam noderīgi. Pieredze

Jauniešu nodarbinātības problēma un risinājumi

Tēlaini izsakoties, izglītības sistēma *ražo cilvēkresursus*, un no to kvalitātes ir (un būs!) atkarīgs, kā attīstīsies mūsu ekonomika, kāds būs iedzīvotāju labklājības līmenis, būs vai nebūs darbs, jaunieši paliks vai nepaliks Latvijā un, galu galā, vai būs, kas pelnīs mums pensijas.

It kā pašsaprotami ir tas, ka speciālisti ar augstāku kvalifikāciju saņem augstāku atalgojumu un to *pienesums* iekšzemes kopproduktam ir lielāks, nodokļu maksājumi lielāki, savukārt mazkvalificētam darbspēkam mazāki, bet bezdarbniekiem ir jāmaksā pabalsti. Vieni maksā nodokļus, bet otri tērē sociālo budžetu.

Normālos ekonomikas attīstības apstākļos saražoto preču un sniegto pakalpojumu apjoms var pieaugt tikai divos gadījumos – ir vairāk cilvēku, kas strādā, vai arī paaugstinās strādājošo produktivitāte. Tā kā *mēs esam tik, cik mēs esam*, tad vienīgā iespēja ir censties strādāt produktīvāk. Strādāt produktīvāk varam tad, ja esam kvalificēti un konkurētspējīgi. Tātad - izglītoti un profesionāli sagatavoti. Tā ir aksioma.

Runājot par nodarbinātības struktūru, ES 2020 prognozē mazkvalificēta darbspēka īpatsvara samazināšanos līdz 18% un vidējās kvalifikācijas darbspēka īpatsvara palielināšanos līdz 51% (Latvijā šobrīd 30% un 41%). Tātad – arvien lielākā skaitā būs nepieciešami vidējās profesionālās kvalifikācijas darbinieki.

Savukārt krīzes gadi ir aktualizējuši jauniešu bezdarba problēmu. Tās nozīmi savā vēstulē mūsu valsts Premjeram šī gada sākumā uzsver arī Eiropas Komisijas priekšsēdētājs Jose Manuels Barroso. Latvijā jauniešu bezdarbs ir viens no augstākajiem Eiropas valstu vidū – aptuveni 35%. Pašlaik tas skaitās nedaudz mazāks, jo daudzi jaunieši diemžēl ir aizbraukuši no valsts. Salīdzinājumam –

jauniešu bezdarbs ES vidēji 20%, bet Vācijā, piem., tikai 8%. Jauniešu bezdarbs ir ne tikai slogs sociālajam budžetam, bet arī iemesls emigrācijai. Līdz ar to Latvija zaudē cilvēkresursus ilgtermiņā – tas ir ne tikai *zaudēts darbaspēks* nākamās 40 aktīvā darba spēju gadus, bet nozīmē arī *zaudētus cilvēkus* reprodūktīvajā vecumā. Un tā jau ir demogrāfiska rakstura problēma.

Nodarbinātības valsts aģentūras dati uzrāda, ka 86,5% reģistrēto jauniešu bezdarbnieku ir vecuma grupā 20-24 gadi un to skaits pašlaik ir gandrīz 16'000. 70% jauniešu bezdarbnieku ir zems izglītības līmenis, 22,2% no visiem reģistrētajiem jauniešiem bezdarbniekiem ir ilgstošie bezdarbnieki. Visa veida statistika uzrāda, ka iedzīvotāju ekonomiskā aktivitāte, darba ražīgums, kā arī nodarbinātības un bezdarba rādītāji ir tieši atkarīgi no iedzīvotāju iegūtās izglītības un kvalifikācijas līmeņa. Salīdzinoši maz ekonomiski neaktīvo iedzīvotāju attiecībā pret ekonomiski aktīvajiem ir ar augstāko izglītību, kā arī ar profesionālo izglītību. Iedzīvotāji ar vispārējo vidējo izglītību ir proporcionāli līdzīgā skaitā visās ekonomiskās aktivitātes grupās.

Viss iepriekšminētais liecina par izglītības milzīgo nozīmi – šajā gadījumā, izglītības sistēmas spēju piedāvāt visa veida un visu pakāpi sabalansētas, kvalitatīvas, valsts nodarbinātības struktūrai atbilstošas izglītības iespējas, kas rezultātā veicina nodarbinātību, konkurētspēju, spēju mainīties un apgūt visu jauno, mazina sociālos riskus.

Pašsaprotami ir tas, ka nekas būtiski nemainīsies attiecībā uz jauniešu nodarbinātību, ja netiks veikti mērķtiecīgi un koordinēti pasākumi. Eiropas Komisija rekomendē dažādot aktīva darba tirgus politikas pasākumus, palielināt no 24% uz 40% to nenodarbināto jauniešu īpatsvaru, kas saņem atbalstu, rekomendē stiprināt profesionālās izglītības sistēmu, palielināt audzēkņu skaitu tajā, attīstīt karjeras atbalsta un profesionālās orientācijas sistēmu. Tas sasaucas ar Valdības rīcības plāna uzdevumu vidējā izglītības pakāpē sasniegt 50% - 50% audzēkņu skaita proporciju vispārējā un profesionālajā izglītībā.

Premjera izveidotā rīcības grupa izstrādāja priekšlikumus jauniešu nodarbinātības veicināšanai un bezdarba mazināšanai, kas ir ņemti vērā izstrādājot Nacionālo attīstības plānu. Lai nodrošinātu profesionālās izglītības kvalitāti un pievilcību, nozīmīgi līdzekļi tiek ieguldīti (un tiek plānots turpināt ieguldīt nākamajā ES struktūrfondu plānošanas periodā) profesionālās izglītības iestāžu infrastruktūras modernizācijā. Šī infrastruktūra tiks izmantota arī pieaugušo tālākizglītībai un bezdarbnieku pārkvalifikācijai. Latvija ir pārāk maza valsts, lai veidotu vairākas *paralēlas* struktūras jauniešu un pieaugušo profesionālajai apmācībai. Būtisks uzdevumu loks ir saistīts ar jauniešiem pieejamas karjeras konsultāciju sistēmas izveidi un agrīni skolu pametušo audzēkņu atgriešanu izglītības sistēmā. Lai nodrošinātu profesionālās izglītības atbilstību darba tirgus prasībām, ir izveidotas 12 Nozaru ekspertu padomes (NEP). Jau vairākus gadus ESF projekta ietvaros tiek piedāvātas īpašas 1,5-gadīgas profesionālās izglītības programmas jauniešiem, kuri pēc vidusskolas neturpina izglītību augstskolās. Ir paredzēti kompleksi pasākumi un atbalsts pašnodarbinātības un uzņēmējdarbības uzsākšanai.

Lai īstenotu iepriekšminētos uzdevumus, ir nepieciešams visu iesaistīto institūciju koordinēts darbs. Izglītības un zinātnes ministrija un Labklājības ministrija īsteno daudzus ES struktūrfondu projektus, kuru mērķis ir veicināt jauniešu nodarbinātību. Valsts izglītības satura centra viens no galvenajiem uzdevumiem ir veidot Nacionālo kvalifikāciju ietvarstruktūru atbilstoši Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūrai un, aktīvi sadarbojoties ar Nozaru ekspertu padomēm, aktualizēt profesionālās izglītības programmas, pārejot uz moduļu veida programmu principu. Profesionālās izglītības iestādēm īpaša uzmanība būtu jāpievērš sadarbībai ar nozaru asociācijām un uzņēmumiem, nodrošinot pilnvērtīgas prakses iespējas jauniešiem, kā arī stažēšanās iespējas saviem pasniedzējiem.

Pedagogus varu aicināt aktīvi izmantot tās iespējas, ko dod ESF projekta 1.2.1.1.2. „Profesionālajā izglītībā iesaistīto pedagogu kompetences paaugstināšana” iespējas un izmantot ne tikai teorētisko zināšanu paaugstināšanas kursu iespējas, bet arī iespējas piedalīties projekta organizētajos nozaru praktiskās darbības semināros, kā arī izmantot iespējas stažēties gan Latvijas uzņēmumos, gan arī ārvalstīs. Iegūtajiem sertifikātiem būs būtiska nozīme, pretendējot uz augstākajām profesionālās kvalitātes pakāpēm, kas savukārt no šī mācību gada būs tieši saistīts ar darba samaksas sistēmu.

Jānis Gaigals, VISC vadītāja vietnieks

Profesionālās kvalifikācijas eksāmeni speciālajās izglītības iestādēs

Vasaras sākumā speciālo izglītības iestāžu audzēkņi kārtēja eksāmenus 10 profesionālajās kvalifikācijās – būvstrādnieks (1 skola), galdnieka palīgs (16 skolas), pavāra palīgs (19 skolas), palīgšuvējs (3 skolas), mājkalpotājs (11 skolas), remontstrādnieks (8 skolas), konditora palīgs (3 skolas), tirdzniecības zāles darbinieks (1 skola), lauksaimniecības palīgstrādnieks (1 skola) un grāmatu labotājs (1 skola). Ja līdz šim speciālās izglītības iestādes pašas gatavoja eksāmenu saturu un saskaņoja to ar VISC, tad šogad pirmo reizi kvalifikācijās pavāra palīgs, galdnieka palīgs, būvstrādnieks un palīgšuvējs eksāmeni notika ar VISC izstrādātu saturu.

Man tika dota iespēja novērot profesionālās kvalifikācijas eksāmenu norisi Rīgas 5. speciālā internātpamatskolā divās profesionālajās kvalifikācijās – palīgšuvējs un pavāra palīgs, kurās speciālo izglītības iestāžu audzēkņi pirmo reizi kārtēja eksāmenu ar VISC izstrādātu saturu. Ņemot vērā, ka uzdevumu banku ir veidojuši profesionālo vidusskolu profesionālo mācību priekšmetu skolotāji un darba procesā nebija iespējams pieaicināt speciālo skolu profesionālo mācību priekšmetu skolotājus, bija bažas, vai eksāmena saturs būs saprotams un pieņemams speciālo skolu absolventiem.

Redzētais skolās patīkami pārsteidza. Izglītības iestādes audzēkņi bija teicami sagatavoti eksāmenam. Paši audzēkņi ar lielu atbildības sajūtu rūpīgi veica eksāmena uzdevumus, īpaši to varēja vērot eksāmena praktiskajā daļā. Bija patīkami sarunās ar komisijām secināt, ka tās izprot šo jauniešu nepieciešamību ienākt darba tirgū ar tām prasmēm, kuras ir iespējams apgūt viņu situācijā.

Pēc eksāmena novērošanas VISC izvirzījās jauns uzdevums: sagatavojot uzdevumu bankas eksāmeniem minētajās profesionālajās kvalifikācijās nākamajam mācību gadam, iekļaut darba grupās skolotājus no speciālām izglītības iestādēm, lai sagaidot 2012./2013.mācību gada sesiju būtu mazāk bažu par eksāmenu saturu un norisi.

Gribu izmantot izdevību un pateikties Rīgas 5.speciālās internātpamatskolas vadībai un skolotājiem par iespēju iepazīt speciālo izglītības iestādi un saprast viņu problēmas, kas dod iespēju pilnveidot mūsu nodaļas darbu nākamajā mācību gadā.

Brigita Pauniņa, Valsts pārbaudījumu sagatavošanas nodaļas vecākā referente

Kvalifikācijas eksāmenu teorētiskās daļas norise elektroniskā veidā Priekuļu un Jāņmuižas Valsts tehnikumā

Priekuļu un Jāņmuižas Valsts tehnikums ir viena no tām skolām, kurā kvalifikācijas eksāmena teorētiskās daļas norise elektroniskā veidā tiek organizēta jau sen; jau tad, kad valstī to īstenoja tikai pavisam nelielam skaitam profesiju. Mūsu pieredze šāda veida eksāmena teorētiskās daļas norises organizācijā sākās ar vienu no pirmajām profesijām, kurai tas tika organizēts – sekretāra profesiju.

Pirmajos gados, kad viss vēl bija jauns, nezināms, pirms eksāmena skolā valdīja satraukums ne tikai par to cik gatavi ir jaunieši parādīt savas zināšanas profesijā, bet arī par to, vai visu esam pietiekoši labi sapratuši un izdarījuši, lai eksāmena teorētiskās daļas kārtošana elektroniskā veidā noritētu bez sarežģījumiem. Pirmajos gados ir bijušas dažādas situācijas, gan datorsistēmas uzturētājiem, gan skolotājiem bija jāiemācās strādāt ar šo sistēmu. Nereti bija gadījumi, kad, eksāmenam sākoties, bija grūtības piekļūt eksāmena programmatūrai, internets vai programmatūra „niķojās”, tad kāds no jauniešiem uztraukuma dēļ kaut ko nesaprata. Bija gadījumi, kad atsevišķiem jauniešiem eksāmena teorētisko daļu nācās turpināt, aizpildot testu papīra variantā.

Šobrīd pieredze ir iegūta un kvalifikācijas eksāmenu komisijas ar lielu prieku uztver ziņu, ka eksāmena teorētiskā daļa noritēs elektroniskā veidā.

2012.gadā mūsu skolā elektroniskā veidā eksāmenu kārtoja 130 audzēkņi: 52 automehāniķi, 17 agrārā sektora komercdarbinieki, 18 ēdināšanas pakalpojumu speciālisti, 20 sekretāri un 23 datorsistēmu tehniķi. Bijām nedaudz uztraukušies par to, kā noritēs eksāmens automehāniķiem, jo tas vienlaicīgi notika 4 datorkabinetos. Ar lielu gandarījumu varam teikt, ka viss notika veiksmīgi, programmatūra nepievīla, visi jaunieši veiksmīgi izpildīja testu elektroniskā veidā. Kopumā, izvērtējot šāda veida eksāmena organizāciju pozitīvie ieguvumi ir:

-eksāmena testa labošanai netiek patērēts kvalifikācijas komisijas darba laiks;

-testa rezultāti ir uzzināmi tūlīt, tas mazina spriedzi eksāmena laikā, vai arī liek mobilizēt spēkus un saņemties, lai turpinātu eksāmenu;

-testa rezultātu izvērtējums kļūst objektīvāks, tiek izslēgtas komisijas kļūdas labojot;

-eksāmena izmēģinājums, kas tiek organizēts laiku pirms kvalifikācijas eksāmena ļauj diagnosticēt, pārbaudīt zināšanas, mazina spriedzi eksāmena laikā, jo audzēkņi ar tā norises procesu ir jau iepazīnušies, novērš tehniskas kļūmes;

-pēc eksāmena, analizējot tā rezultātus, ir iespējams ātri apkopot nepieciešamo statistisko informāciju gan par katru testa jautājumu, gan audzēkņi, gan skolu, gan par situāciju visās skolās kopumā.

Šobrīd skolotāji izsaka vēlmi rast iespēju ar skolas audzēkņu testa rezultātiem iepazīties jau ātri vien pēc kvalifikācijas eksāmena beigām, lai varētu tos izanalizēt un gatavoties nākamajam mācību gadam. Komisijas darbu atvieglotu arī iespēja atbildēt elektroniski uz testa 3 punktu jautājumiem.

Šogad programmatūras veidotāji un uzturētāji bija veikusi pozitīvus uzlabojumus, programmā bija vairāki uzlabojumi – iespēja atgriezties atpakaļ pie tiem jautājumiem, uz kuriem jau ir atbildēts, patērētā un atlikušā laika uzskaitē u.c. Arvien retāki paliek tie gadījumi, kad eksāmena testa daļa kādam no jauniešiem ir jāpilda papīra formātā. Mūsu skolā no 130 jauniešiem to nācās darīt tikai vienam.

Gunta Bepersčaitē, Priekuļu un Jāņmuižas Valsts tehnikuma direktora vietniece izglītības jomā

Sadarbība ar mērķi uzlabot eksāmenu kvalitāti

Tūrisma nozare un Latvijas Viesnīcu un restorānu asociācija, šķiet, ir viena no nedaudzajām nozarēm un profesionālajām organizācijām, kas profesionālās izglītības jautājumu sakārtošanā ir iesaistījusies jau krietnu laiku un aktīvi piedalījusies izglītības programmu izstrādē, jauniešu sagatavošanā konkursiem, pedagogu kvalifikācijas paaugstināšanā, kā arī kvalifikācijas eksāmenu norisē.

Pateicoties ciešajai sadarbībai ar VISC Valsts pārbaudījumu sagatavošanas nodaļu, ar katru gadu vērojams, ka uzlabojas eksāmenu teorētiskās un praktiskās daļas jautājumu un uzdevumu kvalitāte, tādējādi tiek gūts vispusīgāks priekšstats par jaunā speciālista gatavību darba tirgus prasībām. Līdz ar Nozares ekspertu padomju izveidi ir sācies jauns posms profesionālajā izglītībā kopumā, un arī kvalifikācijas eksāmeni ir viens darba kārtības jautājumiem. Tiek diskutēts par eksāmenu jautājumiem un uzdevumiem, par nepieciešamajiem uzlabojumiem eksāmenu organizēšanā un darba devēju iesaisti. Šāda pieeja noteikti dos pozitīvu rezultātu, jo kā izglītotājiem ir jāiekļauj jautājumi un uzdevumi, lai darba devējs var noteikt jaunā speciālista zināšanas, prasmes un iemaņas, nevis tikai to, ko zina pedagogs, tā uzņēmējiem ir jāizprot izglītības jomas specifika un metodika. Šī gada eksāmenu novērojumos secinātais liecina, ka būtu nepieciešams pārskatīt novērtējuma sistēmu 3. kvalifikācijas līmeņa profesijām, kā arī salīdzināt un pārskatīt kārtību eksāmeņiem 4. kvalifikācijas līmeņa profesijām.

Saprotam, ka visas izmaiņas nevar ieviest vienā dienā, taču līdz šim paveiktais ļauj cerēt, ka uzsāktā sadarbība arī turpmāk būs abpusēji veiksmīga.

Santa Graikste, Latvijas Viesnīcu un restorānu asociācijas izpilddirektore

VISC aktualitātes

[VISC šogad kopumā saņēmis 424 apelācijas](#)

[Mācību priekšmetu olimpiādes 2012./2013.m.g.](#)

[Noslēdzies 40.Starpautiskais bērnu mākslas konkurss "Lidice 2012"](#)

[Skolēnu pašpārvalžu darba tiesiskais regulējums](#)

[Atbalsta materiāls „Matemātisko prasmju attīstīšana ceļā uz sākumskolu”](#)

[VISC uzsāk Valsts pārbaudījumu departamenta reorganizāciju](#)

Sadarbības partneru aktualitātes

Mazā filozofijas fakultāte

Šogad Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultāte atjauno senu tradīciju – Mazo filozofijas fakultāti. Vienreiz mēnesī visiem vidusskolēniem, kurus interesē filozofija, ir iespēja piedalīties neformālās nodarbībās, kurās diskutēs par dažādiem filozofijas jautājumiem. Pirmā tikšanās reize šā gada 25.septembrī LU Vēstures un filozofijas fakultātē (Mārstaļu iela 28/30), plkst.16:30. Tēma: „Kas ir nonsenss?” Papildus informāciju iespējams saņemt, rakstot Artim Svecem uz e-adresi: svece@latnet.lv.

Jūs saņemat šo e-izdevumu, jo esat VISC informatīvā e-izdevuma abonents.
E-izdevumā ietvertās informācijas pārpublicēšanas gadījumā obligāti jāatsaucas uz informācijas avotu.

Ia iše vālaties abonēt mūsu e-izdevumu – atsūtiet e-pasta vēstuli uz presa@vise.gov.lv

'Subject' lauciņā ierakstot tikai vienu vārdu – *Subscribe*.

Lai atteiktos no parakstīšanās – atsūtiet e-pasta vēstuli uz prese@visc.gov.lv,

'Subject' lauciņā ierakstot tikai vienu vārdu – *Unsubscribe*.

E-izdevumu arhīvs atrodams VISC vietnē www.visc.gov.lv.

Ieteikumus VISC informatīvā e-izdevuma pilnveidei, lūdzu, sūtiet uz <mailto:prese@visc.gov.lv>.

Iesakām Jums lietot RSS barotni, lai regulāri iepazītos ar jaunākajām publicētajām ziņām. Mājaslapā tā izskatās šādi:

Sekojiēt līdzī mūsu jaunumiem arī šeit:

